

Ilona Koskela

SADETTA JA SARJAKUVIA

SIILINJÄRVELLÄ

Pohjois-Savon sarjakuvaseura kilpailutti sarjakuvantekijöitä Suurella suomalaisella tarinalla. Kilpailutöiden julkistamis- ja palkitsemistilaisuudesta kasvoi samalla pieni sarjakuvatapahtuma - paikkana Siilinjärvi, ajalla 29.-31.8.-92.

Kun allekirjoittanut seikkailun ja seksin luonnolija katsoi tilisestä hotellihuoneesta ulos syysaateeseen, täytyi vain todeta, että kaikki väitteet Siilinjärvellä pitivät paikkansa: sarjakuvaväki oli saapunut Suomen rumimmalle paikkakunnalle, ikkunasta avautui uskomaton merinäköala, tosin ilman merta mutta sitä enemmän hiekkarinnettä ja sorakuoppaa. Nildan edustalle oli vedetty leveää asfalttiteitä ja koko komeus oli reunustettu laatikkorakennuksilla ilman historiaa, todellinen jorviaali-demokraattinen ja kepulainen painajainen.

Sarjakuvatapahtuma sitä vastoin oli oikein kodikas ja futtuja ruutuja kulkeva juttu: esitelmää, näyttelyitä, koulutusta ja palkintojen jakoa plus Kukanorin ja muutaman muun sarjakuvamyynnipöytä. Siilinjärvi oli eräänlainen pikku-Kemi. Asiat toimivat ja luistivat hyvin, mutta hiukka oma-peräisyyttä ei toki olisi koskaan pahaksi.

Jukka Murtosaari kertoi kuvien ja sanojen Disneyn ja Muumin maailmoista ja hänen esitelmänsä toimi hyvin myös suurelle yleisölle, ovathan ko. sankarit kaikille tuttuja. Silti Jukan "sisäpiiritiedot" sarjisten arkisesta tekemisestä jaksivat kiinnostaa myös varsinaista "alan väkeäkin".

Petri Kemppinen ja Juhani Tolvanen heilivät rasioita dialogia rakkaasta aiheesta eli marraskuussa ilmestyvästä kirjasta, jossa esitellään 14 nykysarjakuvan mestaria. Vanhat mestarit ja sarjakuvan perinne olivat herrojen esitelmässä myös mukana. Hieman herätti keskustelua nimet ja perusteet, millä 14 nykyimestaria löytyy, mutta palailaan asiaan kun kirja ilmestyy.

Turun Sarjakuvakerhon näyttelyt Uudet ja vanhat sankarit sekä Persialahti pilakuvina toimi Siilinjärven koulutuskeskuksen liikuntasalissakin. Vastaavien näyttelyiden kierrättäminen ja vuokraus muille sarjakuvatapahtumattomille paikkakunnille ei ole myöskään huono idea.

Keltokirjan tekijät Ari Kutila ja Ilpo Koskela nauttivat soppaa iltaisin, mutta päivisin he opettivat nuoria piirtäjiä ja kouluttivat vielä opettajia ymmärtämään puhekupliin ja kuvien maailmaa.

Sunnuntaina päätettiin pippalot palkintojen ja rahan jaolla. Pääpalkinnon 5000 mk sai turkulainen Jukka Nousiainen. Suuri suomalainen tarina oli yli 40 sivuinen 4 värttyö nimeltä Mies, joka ei koskaan nähnyt Citizen Kanea. Toisan palkinnon sai Ilpo Koskela, kolmas oli parivaljekko Reima Mäkinen ja Petri Tolppanen, neljäs Heikki Paakkanen ja viides Kata Koskivaara. Kunniamaininnan saivat vielä Anssi Keränen, Reima Mäkinen ja Anne Streng.

Lähes kaikki palkitut työt on painettu uusimpaan Alphaan, numero kakkoseen. Alphan päätoimittaja Harto Pasonen oli myös pitkälti päävastuullisena Pohjois-Savon sarjakuvaseuran ensimmäisessä sarjakuvatapahtumassa. Ensimmäiset kekkerit menivät siis hyvin: yleisöä riitti, piirtäjät saivat rahaa, uusia piirtäjiä koulutettiin. Römpötti ei ollut paikalla ja muutenkin oli mukava. Ja että ruma voi olla ruma. Siilinjärvellä.

Ensi kesänä pohjoissavolaiset sarjakuvalliset Suonenjoella vai pitkäksi sanoa Suonenjoella.

Siilinjärvelä seikkaili sateessa Sani Liljenbäck

MIES, JOKA EI SAANUT JULKAISTUA CITIZEN KANEA

Pohjois-Savon sarjakuvaseuran kilpailun Suuri suomalainen tarina voitti monille ennennäkemätön ja luultavasti jatkossakin näkymätön nelivärikertomus Mies, joka ei koskaan nähnyt

Citizen Kanea. Sen tekijä, turkulainen Jukka

Nousiainen on ollut sarjakuvapiireissä toistaiseksi myös melko näkymätön

mies, vaikka Jukalla on ikää jo 37 vuotta. Katsotaanpa

hieman tarkemmin Jukkaa ja teosta, josta kaikki kus-

tantajat pitävät, mutta mitä kukaan ei suostu julkaise-

Tarinan alku sijoittuu jonnekin 80-luvun puoleen väliin. On lauantai-päivä ja istumme lievässä kohmelossa bussin takapenkillä matkalla Turun Kauppatorilta Yo-kylään. Kerron Jukalle edellisillasta, kun nytin taas kerran nähdä elokuvaa nimeltä Citizen Kane. Tällä kertaa liput oli myyty loppuun, edellisellä kertaa auto hajosi ja myöhästyin näytöksestä. Jukka alkoi paisutella tätä arkista sattumaa, ja kun bussi oli perillä, oli myös tarinan ensimmäinen versio valmis.

Jukka on aina ollut innokas sarjisten ystävä, nuorempana Siipien ja Teräsmiehen pojan suurkuluttaja ja tähän hän pitää nykysarjakuvantekijöiden lisäksi suunnattomasti Frank Robbinsista, Johnny Hazardin tekijästä.

Vaikka Jukka teki erilaisia kuvitushommia, ei hän nuoruusvuosien jälkeen piirtänyt sarjakuvia juuri lainkaan. Vasta kun hän alkoi valmistelemaan loppuyötään Taideteollisessa Korkeakoulussa, mieleen putkahti vanha rakkaus, sarjakuva. Samantien palasi eräs tarina mieleen: tarina miehestä, joka ei nähnyt koskaan Citizen Kanea. Siispä töihin.

Tarinan henki ja tyyli ovat hyvin 50-lukulaisia. Jukka luki sen ajan aikakauslehtiä Viikosta Jalluun ja kuvasi mm. Helsingin katuja ja rakennuksia yöaikaan. Siihen maailmaan hän heitti pikkuvirkamies Raunun, todellisen jokamiehen, jonka ainoa erikoinen harrastus on punainen avoamfibio-auto, joka voi kulkea sekä maalla että vedessä.

Kokemattomana sarjakuvantekijänä Jukka teki albumillisen mittaisen tarinan suoraan maalaten, niin että yhdelle paperille tuli yksi kuva/ruutu. Tästä johtuen työn julkisuuteen saattamisesta tulikin iso ongelma. Kun Jukka kiikutti valmiin työn Markku Jalavalle, tämä kylä piti siltäkövastikin, mutta sanoi, että se tulee värillisenä liian kalliiksi. Seuraavaksi Citizen Kaneen innostui Juhani Tolvanen ja Sanoma Osakeyhtiö. Mutta albumin tai jatkosarjan painaminen lykkääntyi ja lykkääntyi, Kemi ja Porkolan Heikki piti Jukan työstä, mutta ne värit...

Niin Jukka ja hänen kansionsa kiersi ympäri maata etsien sijaa painotalossa ja kierros jatkui. Nyt Jukka tähyää lahden taakse.

Ruotsiin. Jos muuta valmista ei synny, niin kenties uusi tarina näkee päivänvalon: tarina miehestä joka yritti myydä sarjakuvansa.

Mies, joka ei koskaan nähnyt Citizen Kanea oli sentään kokonaisuudessaan näytöillä Siilinjärvellä, mutta voittajatyö ei päässyt Alpha-lehteen värikkyytensä vuoksi.

Citizen Kanen ohessa Jukka innostui sarjakuvan teosta ja joitain "lempeän realistin" töitä on nähty mm. Kuukauden kotimaisessa (jossa mm. Suti Aittoniemi syötyään mustaa makkaraa muuttuu mustaksi nookeriksi ja soiteilee bluesia huuliharpuilla köyhänä miehenä). Handen grillissä ja Kyttyrä-lehdessä.

Viime kesänä Jukka kierteli Turun saaristoa ja Taalintehtaan ruukin vanha teollisuusmiljöö sai mielikuvituksen liikkelle. Valoja, varjoja, riikoksia ja rakkautta Luonnis-Suomen syrjäkylillä, ne muhivat nyt Jukan mielessä, mutta muuten talvi kuluu kuvaamataidon ja sarjakuvakurssien opettajana, sanoo mies joka ei vielä ole saanut Citizen Kaneaan julki.

SANI LILJENBÄCK

Urho Mäkinen

LIBERON SARJAKUVAKILPAILU RATKENNUT

Liberon ry julisti keväällä poliittisen sarjakuvan kilpailun yhteistyökumppaninaan Suomen sarjakuvaseura. Määräaikaan mennessä paketteja saapui toimitukseen nelisenkymmentä, ja useat yrittäjät lähettivät jopa 5 - 10 työtä. Lokakuussa raadilla oli sitten edessään kova, mutta mieleinen työ voittajien seuloimiseksi. Raadin muodostivat sarjakuvakriitikot Harto Hänninen ja Harri Römpötti sekä Liberosta Aleksis Bardy ja Janne Mäkinen.

Yleisesti raati haluaa kiittää kaikkia osallistuneita ja on iloisesti yllätynyt lähetettyjen töiden korkeatasoisuudesta. Korkea taso toi mieleen ajatuksen poliittiseen sarjakuvaan keskittyvän albumin julkaisemisesta, mutta järjestäjät jättävät asian vielä ns. hautumaan. Herätäkää, Suuret Kustantajat! Osallistujien joukossa oli myös paljon uusia tekijöitä, joiden näytöt viittaavat lupavaan tulevaisuuteen. Myös kiitettävän monta raista osallistui kilpailuun, joten sarjakuvan aika poikamaisena miehenä kulttuurina on päättynyt.

Sarjakuvien teemat oli pääosin otettu maailman sisäpoliittisesta, nykyiseen taloudelliseen lamaan painottuen. Osin aihevalinnat olivat itsestään selviä ja kuuneita. Graafisesti vahva ja hyväään dialogia sisältävä työ saattoi kärsiä loppuun jätystä ideasta. Palkittujen töiden suhteen todattakoon, että ne kaikki suhtautuivat aiheeseen lähettävien ennakkoluulottomasti.

Voittajat

Asiaan, ei jaettu palkintoihin. Raati päätti olla jakamatta toista palkintoa ja jakaa sen sijaan kaksi ensimmäistä palkintoa. Ensimmäisen palkinnon saivat pastissisarjakuvaa tehnyt Urho Meriläinen työllään Lehden sarjakuvallite ja erinomaisista väleiden väliseen hallintaa osoittanut Sami Haavisto työllään Ken usko vamppyyreihin. Molemmat tekijät ovat helsinkiläisiä. Kolmannen palkinnon voitti Anne Streng Myrskylästä sarjallaan Ihminen. Haavisto ja Meriläinen saavat palkintona 3500 mk ja Anne Streng 1000 mk. Raati onnittelee voittajia.

Kunniamaininta annetaan puolalaiselle Mika Svenskille työstä Kohtaaminen sekä Suomijärvellä asuvalle Kirsi Tuuliniemelle työstä Ipana.

Raati voittaneista töistä:

Meriläinen osoittaa työssään huomattavaa eri tyylien hallintaa. Näennäisestä helppoudestaan huolimatta pastissin onnistunut käyttö vaatii hahmojen ja oman näkemyksen hyvinkin tarkkaa punnitusta. Meriläinen onnistuu erinomaisesti soveltaessaan omaa sanomaansa lainattujen hahmojen sisimpään olemukseen. Meriläinen oli kilpailun harvoja oikeasti hauskan työn tahneita. Poliittinenkin sarjakuva saa olla hauska ja siinä Meriläinen oli omaa luokkaansa.

Samu Haaviston työ osoittaa häkellyttävän hyvää välineen hallintaa. Retussa-ruisku on vaikea ja harvinaisen teknillinen sarjakuvassa. Sisällöllisesti Haavisto on kääntynyt onnistuneesti vanhat ja kuuneet kauhukliseet edukseen. Työ on alkaansa sitoutunut ja siksi lyhytikäinen: siitä huolimatta Haavisto on uhrannut työhönsä uskomattoman määrän energiaa.

Anne Strengin sarjaa hallitsee kaunis graafinen asu, ilmeikkyyys ja tunneilmaisuus. Tove Janssonin perinnön erinomaisen luovaa käyttöä. Suhde politiikkaan on erinomainen ja vaihtu näkökulma itsessään tukee töiden sanomaa. Toisaalta ideoiden tunneima on vahva, mutta lopullinen terävyyttä/räjähtämys puuttuu.

Mika Svenskin Kohtaaminen olisi kaivannut tiivistämistä, muuten työ oli lähes voittajien tasoa Kirsi Tuuliniemen erinomainen, lähes sarjakuvanovellin mitat täyttävä Ipana ei valitettavasti jätynyt pituutensa vuoksi kilpailukutsun ehjoja, mutta siitä huolimatta raati haluaa antaa sille kunniamaininnan.

Voittajat esiintyvät joulukuussa ilmestyvässä Liberon numerossa 6/1992. Lehtea on saatavissa Akateemisesta kirjakaupasta sekä tilaamalla (myös tämän yhden numeron) puh. 90-663 212, tai kirjoitse osoitesta Libero-lehti, Vuorikatu 22 A 7, 00100 HKI.

Samalla ennakkokutsuna ilmoitetaan Libero ry:n järjestävän samankaltaisen kilpailun myös vuonna 1993. Seuratkaa ilmoittelua Liberossa ja Sarjainfossa.